

1-16*

K 31/23
S 382

(3) 382
pp. 1-16
Further history of the Batlokwa;
and burial of chiefs.

~~6/23~~ indexed 1. 0601... 7 E C. Makamole 16.
1839 [O] K 31/23

Historie ea Batlokoa a Seseate
Mona ke hlalosa ntoa ea Morena
Nkha hle le selame (selamane)
— Etse ho ba Morena Molatoli
A shae mane qholo (Qholo)
seterekeng sa Warden, Kajins
— ba batleha hore - ho be morena
a ka busang Batlokoa.
Lebaka ona a le teng aneng
a tsoanete hokha boena hobane
ene e le ena moja lepa la
boena Empa le ha hlojor
lo. Selamane o ile a busa a
— sechaba seneng se tsoanete
hobusoa ke Lebaka, eaba se
busoa ke selamane (Kholo)
— Selamane ona a se ke ena
moja lepa la boena hobane
ne ntatae Leloka moa Molatoli
li oa ntaneng (ntlaneng) o ile
a nyalloa mosali ke ngoana Khanze
ngoana Khanze, o nyalla Leloka
je: Koba Molatoli a Phoe ea

(Molatoli)
(Leloka)

382

K31/23

ba Leloka o ba le takapo ea ho
 ka kenela Ngoana ^{Khang} ^{Khang} Moberu hali
 oa nta e — ho bane a na are
 nkho na e o sa le mocha ebele
 takato eena ea Leloka ngoana
 khanye o e hanela thoko thoko
 a ye ho eena o ngoana ka hatsebe
 ho nkenae, fela he; ke tla o
 hatela mosali eo etla ba
 serope saka. ea ba lejoale
 Leloka o malle mosali ke nkho na
 e. a monyalla ha khena mosali
 oa sehoshe a re ke seo he; serope
 saka seo o nong o se batla
 ha mosali enoa Leloka a tsoala eena
 selimane ha tsevisa hali hore
 Leloka o wfaletse mosali ke more
 na me bana batla toaloa
 ke mosali eo. Leloka etla ba ba
 Ngoana khanye. eaba selimane
 o nka bore na ha mo kha ona.
 Leloka ha tla nyalla mosali eo

382

K31/23

(Tlaeli)

ona are a baets, Lemyata, le setenane
 Lemyata. a boala Motoko le
 Matsaneng le filo, le Lenka, le
 Maluke, nnete ke hore aneng
 a tsoanetse ho nka borena ba
 Malatuli ~~ene~~ etla ba Tlaeli
 Mora oa hae joale ana a shoa
 a re a loketse leholo. Ke h a
 Selemane a tla intela borena
 ho pi hlala ngoana Khanje
 Aha a fumana ngoana ka
 Khosana engoe (morenana) oa
 ha Thaei a ntlo engoe ea Mor
 ena Malope ntataise Malatuli
 ngoana a lenga tsoeloke moren
 na enda oa ha thae ho ngoana
 Khanje (bile Sebata Sebata)
 Sebata Mpa ea tsoa motse ase omoh
 lo - Eitoe hoba ho hlabe Seb
 ka ha honala hore Kafen o bore
 na ho aela liatlepe tra
 Sebata. Mora oa Malatuli

A.

4

382

K31/23

(-oa Molatoli)

Empa le ha Lebakia ane ase
 a toanete - hoka busa. hoka a
 busa hoile hanna ha busa
 Ma e Ma Mohlahlo oa Makhang
 le sena Selmane; ho thae
 ngoana Khanye ona sena khopolo
 la hoka thibela Selmane
 pero. hokana ona ase entee e
 ngoana hae hokane oile a monyane
 morali oa sehothe hore a tle tla
 motaalla hanna hae etla^{ba} ha tla
 li eo aneng a se a le se eo le pateng
 hoile hanna hae a hofi hlela le
 hoka a ha a toala^{ba} hle, hle
 hle ha a se a holile a lokete hoku
 sa e a ha oera hoka pero matoho
 ng a - Selmane a se ke a rata ho
 se Selmane ane a huse pecha
 la - le ha sena ase a holile ase
 ke a rata hoketisa Ntatae Lebaka
 a neng a se huse le ha a ne a
 toanete; Panna ba hang hane

382

K31/23

ha hoteleke NKha hle hore
 -selemane hore morena a ka lokelana
 ho busa le ha sena NKha hle
 A ntsa phela etae o toaloe ke le
 (Loka) Loka ngoana oa ntloaeng - Citre
 haba NKha hle a tsebe hore selemane
 ne, oeme jaang ~~o tsebe~~ o tsebe hore
 ngoana khanye le Banna hore
 jaale o halile me o batla hore fu
 so e a e liatleng ka hae ebile
 ngoana khanye ha toelle hantle
 hore kenyele Bosena ke ha hae
 peela a lemellana le NKha hle
 hore ka nnete ke sena moja le pate
 (Lefa) la hae empa le ha ho le jaalo
 Oee: Aseke a khathata selemane
 ha holo le sena enta e le ngoana
 o a hae ha ~~bonale~~ hore ngoana
 khanye taka to e a hae ke hore selemane
 anne a hae jaale ka ha ana
 a nte a busa le mehleng ea Sebaka.
 Empa ke taka to sena ea Mofema hali

382

b.

b.

K51/23

Morena, Nkha hle a e hanel a
 thoko thoko me selmane leena
 a seke a utluisa hore buso ethelle
 liatleng tsa hae eaba kutloano
 e seba seoa ma haring a selmane
 le Nkha hle, ea hla ha tseki
 - hobane ka hore utloane ha hore
 haele ha ha ha - hlahantsoa ea
 Nkha hle ea ivela ea selmane
 a hloka a mophala mane ho thae
 ke (Present's Kraal) bakeng tsa Ma
 koha tseine (Bothasberg) le Limpapano
 (Witkoppies) - setere keng sa Mde
 ho thae ngwana khauflona utlue
 bohloko ka ketso ea Nkha hle Empa
 haka sita le tho hobane ona a seba
 hore horena ke ha Nkha hle feela
 ona a rata hore Nkha hle a le kiso
 seba ka aneng a sa tseke le tho le
 selmane bakeng sa buso. selmane
 a ha le hela, ha Nkha hle sa
 Ma haring ba hollape ba tsoela a

7

7

382

K31/23

Kuri-ko baell, hae ha NKha hle
 oile a ha a busa ke moa NKha hle
 Tsumisi ka ho khetha emong hore
 e be tona ea hae ele eena oa ha Selena
 ne. ke ha ha Selena ha tla bo-
 ea ha pe ~~Mo~~ Khalong, ntoa eua ea
 hona eile ea Kenya, hloano hofi
 hlelu ka jeno tfe li tloholoana
 tsa Selena li ntre li nale maen
 sa bora ho ha ha NKha hle.
 Haba Tsumisi a hole a nyale
 a tsoe mo tse oile a ha hama
 ne Tso Kung hona mane sete
 re Kenya a Sicksberg O.3. e. Keena
 a moa ~~ndikatale~~ e moholo Empa
 eka hoja moena NKha hle ma
 Arata Lepata ha holo oantlo e
 nyane. hobelen ha ha hae ba
 bo hloko ho Tsumisi a ha a
 ngala a palla a le ba holong
 Empa thiyela ke ha ha seto
 nyela Molese base a se ke a

382

K31/23

angala - borena - ba lae che; ke
 — wa^a baela hae hape ha nkha
 — hle Marabeng ha ele Lepota
 eena a Ballela Kolong ha Mooka
 le kafino — bura — ba hae — bantse
 ha le mane ha Mooka. Morena
 Nkha hle o shaete Maritoe (sick boy)
 le Mora oa hae Temiri ha ele Lehla
 — ha ngaana bo Temiri o shaete mane
 Nkoko muhi ke noka ha e kholo
 — ha holo hana mane ho la dicker-
 berg le hla ha ona a nye tse morali
 oa Ma toa Molakeng ele Mampone
 kapa Ma marfi keng ha ele Mo
 latali mora Malope o shaete mane
 Q holo (Q uary kop) Empa bitla la
 hae ha le tse goe ke ha kajeno
 ka bella ha bona ho tse goa pela
 moo — ba shaetseng teng Empa ha
 ele ma hitla ona ha tse goe ke moti
 o, Morena ha shaete ona a batso
 — sakeneng la li thomo ho Gha Gholae

Burial
 of
 chiefs

K 31/23

s 382

9.

9

382

K 31/23

Ka robonyana engoe ea lesako la le sa
 ka e be ho chekwa ntlo e pelikhalika
 (sound grave) le chekoe bo tebo hole
 ka neng hose a sek ea ba a thetsoa
 kele tlapale tla koala monyako
 oa lebitla letlapa hobattoa le tla
 koala le le kaue hantle manyako
 mozu ha a se a pelehetsa ho
 ea ntlo^m ea hae opelehetsa ho se
 baitho ha robeke ka opele o butha
 loa (apera) mo khahlia hobe ea
 khomo entsoe eeng entse e robila
 eena ha a se a ntsoa ka tlung
 ho ea bhepung ha tse ka mojako
 ho phunya ntlo hukung ebanetle
 heku ea le la pa ma baba le chebele
 ea ntlo oisw^m ntlo^m ea hae ka se ea
 mabele le ea jaang ha mo hloa
 mabele ana a rotsetse ka morao
 hae hobe hlela a ba a kenya
 ka le bitlung mo ho le mo hloa
 mo hloa ke jaang bo melang ma hae,

10.

10

382

K31/23

hoba mofu a Kenyoe Kantlong ^{ea}
 hae o tla Gotangisa a shebiro
 Popeli (south) ka Haho (Magaliesburg)
 Momo sa hae o tla Koyoa a sa chesav.
 ele hore a tle a tsebe holula a Go ^{ta} tlang
 hantle ~~ho~~ klasa Khomo entro
 (etona) emobele ha tang ho thae ke
 Khomo ea moho wa ho teng moholu
 o bitoang (Khetsoane) namanyana
 eoge mii tse re ka Kesoana ke esona
 - he; a e mesoang hlohong le Khare
 ea Mo hloa Mohu o hle oa lebita
 o la hlelaa hole o Ghalae hore o se
 ke oa ba oa bana ke mo tho. Lerako
 la le saka le tla haeloa le ha hore
 - hantle ha se Basatho hane ha hokolla
 ha Mo tho a shoelle le hohle le tshileng
 Ma tshilising ha ba kalle ba
 sale hokengana le hae mo mofu
 a sheeteng teng e hle e be se hako
 se ho hoko ha holo ho tholae ho Khutsa
 - hore tse u. ke cho le Khomo ho botla, le

11.

11

382

K31/23

Lentja lise ke tsa ba tsa bohola
 ho be hotele e le ka nnete haele
 bana haba jetae hore motho e
 shoale ho thae peela ho bona
 o nkilae ke phisi Basotho bana
 ho sa hantse ngoana setapo haele
 Maiea bana ha lemo lipeli Kap a
 selemo Kapika tlasa selemo
 bohola, ona a hoteleoa rohetse a
 nje nje letsoe ka tse beng ho thoe
 enye ha salee, seela e le ngo
 ana a so beng le kellelo ona a tse bina
 pehi ea Mofu ka mo khoafalo.
 e le hore a se tlo ana a tla hese ke
 li tsetri wa ho phopha (holora) ka mofu.
 bana bohola ha mofu ha tla tsoanel
 ea ho tla tsoa ho tse ha ntata bona
 ha tla se kaba ho hlajoel Khomo
 ha Shant'aracha (Lant'ana) ba
 kutae morisi haele mofu mahale
 - ea mofu eena o tla lilella mona
 a oa hae. selemo se tsetri, mohlolo
 li enoa ho ntoa a lebofisi ha

382

K31/23

Chakele Malapeng ha kopane le
 batho o lula a ntsi bongwana
 bo monna oa hae moju hake
 ne Matlung a bona le lijo ha
 tsehe ho baphepa le ho emma ha emma
 furi o lula a tse kapele a ka ke
 na ka la ma tsa lae pella le kateng
 ha lule nako e telele o ea hlomphe
 ha ho monna a ka huoang leena
 o a peritsoi kobo ea khomo sekhelano
 boea ba kobo ena ho hlano tsoe
 o e pere ka moa haea ho lesiso. O tla
 me ka le qatsoana la khomo thekenq
 kapa la mali a tlame khelena sena.
 etlame ho ba ho bete joala la libitsoa
 a felchetsoe ke mo^{tsi}je. a moise ha ka
 ho a pi hle are ba ha nyo ba nthome
 ho tsa morali oa lona gotla tla
 pola thapo ea kopipi-ua moju
 Jaale ehe ntataae o molo kisetso o
 hlaha khomo o morala thapo o ea
 hla tsoa he. o o loea kofana tsohe

tsa bobipe ha ho fe tse a boele
 hae habo monna oea a tsoere
 litho ba nama ea hla tso ea hae
 onka nameng eena serope, le letso
 ho, le mohlana amoholo le hloho
 le lithlana tsa eona tse tsa maeng
 le kofelo, le sa fuba le le tlalo ka
 ha ha bo ma a tsoaloang o siea sero
 se le tsoho, le mohlana o monyane.
 Ha a sa fihlile habo monna o
 tla bontsa ha ha matsalae nam
 a eena me etla a behua ejele. ehe
 he ka mosong kapa neng feela ka
 pele ho hlafosa khomo ke ba bo hali
 ba hae ha e se e labagiae hotta bitoa
 hokle ha ba tona ho a gaanabo monna
 le ntata mohlolohali enoa oa moreli le
 me tsoalle e ka bang teng, e he mohlolo
 hali enoa o bo tsoa ke matsalae e hore
 mohlolohali a i khethile. kapa a boele
 bontseng le hle ha teng mona hore ke
 mang a tla polemela, a tla mo suoeba

widows
 ta ke... by
 other

Koko; a supe he; eo a satang hore
 a molemele o tshae ke ratang nyo;
 ebe, he; ha ea bulisoa lekokong
 lena la khomo ebe hlabetsoe ~~o~~
 moro ona ha ha pe. Ponting ea bo-
 hle ha ha ho, me toalle ebe hoca bokoa
 a he; kalakaletsae bohephelo bomonate
 le boiketlo. Mofumahali oa monna
 enoa a lemetseeng ho ho lisa bana
 ha moju nyoana bo bana pou le le
 tho peela ha tsehe le ho ka bana
 le haufenyane peela ho bana ha
 se toaano ebile hase mola o hore mosa
 lia e tse thato ea hae a nyetsoe ebe hoca
 peela he; joale bana ha toaloang
 ke mokeneli ha se ha hae ke ha moju
 o tsoetsoa moju peo ~~hore~~ hore bitsoa la hae
 le reke la esha le ha moju a ahoell
 aena le bana mohlolo hali o la kene
 loaele hore a reke a tlo ha mo hae
 e se ele nyoana oadmo etsoe ha pe hase
 mokha le mola o hore a e nyetsoe la baeli.

382

15.

15-

K31/23

(Mashoo)

Nyalo la bobeli ha mosali a shoetsoe
 kemonna oa hae ha leo kantle hore a kenoe
 ke ha ha homanna oa hae ha toare
 ntlo ea mofu; ha monna a ka oabala
 le mosali ea bopisung a e so hlatsuu ha
 loke o kensa ke lepi la ntlo (Mashoo)
 motho a jaalo o sa nyongeha ha ra Basotho
 le ena mohlolohali o sa nyongeha ha li
 tsi la ba tho ha jaalo. Mohlolohali
 ha tse mo tse eare ho thoe a ka ba ka se
 fa ko; pele mosali a ee ba ho ho ea hla
 tsoa ha e tsoa jaala ha li pitsa
 pele she jaala ho hongata ha holo hore
 ho ho kame ha tho ha hangata bonoe
 ho bele ka o feela nyai; ho sale pha pali
 mo feela etla noa ho ba sa ke beng ha
 Mosebetri kapa ha le hae le ha sele
 ha kanna ha enoa pha pali mo
 ha haile ha seke ha o o helo phae
 a hona ka la maobane li pitsa tsoa
 tsoa mofu ha li sebetre ho tho hela
 ha esa le mofu a hloka hala li tlabo

382

16*

16*

K31/23

li sebeleke ha ho so ho bitile joala
 ha li bitse ba li hlatsuitse ho
 sifi. Mona re tla boela re kena
 ka ho hlalosa tsa hlatsoe ea ^{le}Shateng
 ha motso:

END S.382